این پرونده‌نامه تقدیم می‌شود به آن‌هایی که بدون شبکه‌های اجتماعی نمی‌توانند زندگی کنند

معروف‌ترین شبکه‌های اجتماعی داخلی را بشناسیم؟

شبکه‌های اجتماعی قابلیت‌ها و چالش‌هایش

سرزمین عجایب

شبکه‌های اجتماعی آن‌ور آبی را بشناسیم؟

یادداشت‌های ۱۰۰ کلمه‌ای:

محمد عکاف:
نرو، تو هم مثل من
نمی‌تونی دووم بیاری، نرو
آسیه سالم:
کابوس مجازی
الهام صالح:
مثل آب برای ماهی
پونه نیکوی:
دنیای واقعی، آدم‌های واقعی
بهاره بهنام‌نیا:
غار مجازی
زهرا حقانی:
فضای مجازی؛ بودن یا نبودن

درباره فراز و فرودهای شبکه پیام‌رسان پرمخاطب

روزگار تلگرام

سواد رسانه‌ای دانشی مبتنی بر مهارت است که به انسان توانایی درک، تحلیل و ارزیابی پیام‌های رسانه‌ای را می‌دهد

همیشه باید نسبت به رسانه‌ای که از آن استفاده می‌کنید شناخت داشته باشید. به این می‌گویند: «رسانه‌شناسی».

وقتی فضای مجازی زودتر از فرهنگ استفاده‌اش وارد کشورمان شد

ما و فضای مجازی یکهو...!

مجید صحراکارها، مهدی کاشفی‌فرد

امروز مشکل ما تعدد شبکه‌های اجتماعی نیست، مسئله ما استفاده از پیام‌رسان‌های داخلی یا خارجی هم نیست. مشکل ما مشکل تاریخی چند دهه اخیر است که فناوری‌های جدید قبل از این‌که فرهنگش را بیاموزیم وارد کشورمان می‌شوند و ما تبدیل به عنصری غیرفعال و مصرف‌کننده می‌شویم. فضای مجازی هم در کشور ما با همین قصه روبه‌رو شده است. ما ناخودآگاه در مقابل فضای جدیدی قرار گرفتیم که دانش و مهارتش را نمی‌دانستیم یا اگر می‌دانستیم به همه ابعادش آگاهی نداشتیم. در این پرونده‌نامه که تقدیم شده است به آن‌هایی که بدون شبکه‌های اجتماعی نمی‌توانند زندگی کنند، می‌خواهیم کمی درباره سواد رسانه‌ای صحبت کنیم.

باسوادی و بی‌سوادی جدید

شاید این عبارت را خوانده یا شنیده باشید: «سواد رسانه‌ای». سواد رسانه‌ای دانشی مبتنی بر مهارت است که به انسان توانایی درک، تحلیل و ارزیابی پیام‌های رسانه‌ای را می‌دهد. در واقع سواد رسانه‌ای را به عنوان پیوستاری می‌توان در نظر گرفت که در یک سر آن نگاه حمایت‌گرایانه و در سر دیگر نگاه سازنده‌گرا وجود دارد. دیدگاه حمایت‌گرا، سواد رسانه‌ای را پاسخی به نفوذ منفی رسانه‌ها تلقی می‌کند و تلاش دارد انسان‌ها را در برابر آثار منفی رسانه‌ها مقاوم کند. در مقابل، دیدگاه سازنده‌گرا بیشتر بر فرصت‌های رسانه‌ای تأکید دارد و تلاش می‌کند افراد را آماده حضور در جامعه‌ای کند که رسانه در آن حرف اول را می‌زند.

موبایلیزه‌شدن

یکی از نتایج افزایش تلفن‌های هوشمند و ضریب نفوذ اینترنت همراه، رشد شبکه‌های اجتماعی موبایلی است. بسیاری از شبکه‌های اجتماعی قدیمی‌تر نیز نسخه‌های مخصوصی را برای تلفن‌های همراه ارائه کردند. به همین دلیل برای استفاده از شبکه‌های اجتماعی دیگر نیاز نیست به مکانی محدود شد که در آن رایانه قرار دارد یا به زمانی محدود شد که اینترنت همگانی در دسترس است. موبایلیزه شدن همین است که شما می‌توانید بدون وابستگی به زمان یا مکان خاصی در هر لحظه و هر جایی از این شبکه‌ها استفاده کنید. این مسئله باعث شده است که کاربری این شبکه‌های اجتماعی آسان‌تر شوند.

قسمت پر لیوان

شبکه‌های اجتماعی چه کارکردهای مثبتی دارند؟ بیشتر وقت‌ها شنیده می‌شود که شبکه‌های اجتماعی هم مفید هستند و هم مضر. مفید بودن شبکه‌های اجتماعی در چیست؟ به واسطه شبکه‌های اجتماعی می‌توان به اطلاعات و داده‌های زیادی در کمترین زمان و با حداقل هزینه دست پیدا کرد. از طرف دیگر در این محیط می‌توان به عنوان تولیدگر با توجه به علائق و سلائق شخصی برای تولید محتوایی اقدام کرد که نهادهای دولتی از آن غافل‌اند، اما شما این محتوا را برای جامعه ضروری می‌دانید. تأثیرگذاری مثبت و خدمت به جامعه از طریق تولید محتوای مناسب یکی از مهم‌ترین کارکردهای مثبت شبکه‌های اجتماعی است.

رسانه‌ات را بشناس!

همیشه باید نسبت به رسانه‌ای که از آن استفاده می‌کنید شناخت داشته باشید. به این می‌گویند: «رسانه‌شناسی». در شبکه‌های اجتماعی حواستان باشد که از کجا چه می‌خوانید. افرادی را که گرداننده صفحات مورد رجوع شما در شبکه‌های اجتماعی هستند، بشناسید و ارزیابی مشخصی نسبت به اهداف آن‌ها برای حضور در این فضا داشته باشید. در این صورت می‌توانید نسبت به بسیاری از محتواهای منتشرشده در صفحات آن‌ها قضاوت مشخصی داشته باشید و هیچ‌وقت مقابل محتوایی که پیش‌روی شما قرار می‌دهند منفعل نخواهید بود. این روزها شناخت نداشتن مردم از رسانه‌ها باعث شده است تا عموماً تحت تأثیر اخبار و محتوای آن‌ها قرار بگیرند. از طرفی باید بدانید در چه فضایی حضور دارید؛ همان‌طور که شکل تولید محتوا در شبکه‌های اجتماعی با سینما، رادیو و تلویزیون فرق دارد.

چشم‌بسته قبول نکنیم

نسبت به همه محتواهایی که در شبکه‌های اجتماعی می‌بینید و می‌خوانید تردید داشته باشید، به این می‌گویند تفکر انتقادی. شبکه‌های اجتماعی راست می‌گویند یا دروغ؟ طرح پاسخ قطعی برای این سؤال امکان‌پذیر نیست. این پرسش باید پیش‌روی هر شخصی که از شبکه‌های اجتماعی استفاده می‌کند، باشد. مدام باید از خود بپرسیم محتواهایی که در شبکه‌های اجتماعی منتشر شده‌اند چه حقایقی را آشکار و از چه اموری چشم‌پوشی می‌کنند. به عبارت دیگر در برابر شبکه‌های اجتماعی همواره به خود بگویید که چه چیزی را می‌بینید و چه چیزی به شما نشان داده نشده است. بسیاری از افراد حتی اگر در شبکه‌های اجتماعی قصد فریب‌کاری نداشته باشند باز هم از بیان کل حقیقت و واقعیت ناتوان‌اند.

رژیم غذایی رسانه‌ای

ما انسان‌ها برای خوردن و آشامیدن برنامه‌ریزی می‌کنیم و هر چیزی را که به چشم‌مان می‌آید مصرف نمی‌کنیم. با وجود این همین که وارد شبکه‌های اجتماعی می‌شویم برای هر چیزی که جالب و جذاب به نظر می‌رسد وقت می‌گذاریم که اشتباه بزرگی است.

برای این‌که در شبکه‌های اجتماعی به‌گونه‌ای معقول حضور داشته باشید باید برای خود «رژیم مصرف» تعریف کنید. خود را محدود و مقید کنید که چه مقدار زمان را می‌خواهید صرف این شبکه‌ها کنید. این‌که در مقابل این‌زمانی که صرف می‌کنید چه چیزی عاید شما می‌شود نیز باید در تنظیم رژیم مصرف در نظر گرفته شود.

طرفه ۲

پرونده‌نامه هفت
تقدیم به آنهایی که در شبکه‌های اجتماعی زندگی می‌کنند

قدس
سه‌شنبه ۱۹ دی ۱۳۹۶
۲۱ ربیع‌الثانی ۱۴۳۹/ ۹ ژانویه ۲۰۱۸
www.qudsonline.ir

با انواع شبکه‌های اجتماعی آشنا شوید

وقتی به دنبال نوشته و متن هستیم: «گوگل‌پلاس» و «فیس‌بوک»
فیلم‌بازها: «آپارات»، «یوتیوب»، «ویمئو»، «واین» و «دیلی‌موشن»
از سلفی‌بازها تا گالری‌بین‌ها: «اینستاگرام» و «فلیکر»
سرچ‌بازی!: این شبکه‌های اجتماعی موضوع‌محور هستند و مخاطبان براساس موضوع سراغ آن‌ها می‌روند؛ مانند «کاریابی»، «نگهداری از حیوانات خانگی»، «تجارت»، «باغبانی»، «دکوراسیون»، «همکلاسی‌های قدیمی»
مخاطب خاص: شبکه اجتماعی «نی‌نی فیس» با محور کودک و «امپرس» با محوریت زنان و...

معروف‌ترین شبکه‌های اجتماعی داخلی را بشناسیم؟

گپ

با شعار: پیام‌رسان گپ؛ فراتر از ارتباط

پیام‌رسان گپ؛ خدمات گفت‌وگوی گروهی و انفرادی، ساخت کانال و گروه، ارسال عکس و فایل، فضای ابری و اختصاصی بازی و سرگرمی را در اختیار کاربران قرار می‌دهد. در این پیام‌رسان می‌توانید محتوا یا موضوع مورد نظر خود را انتخاب کرده و امکان دسترسی سریع و آسان به اطلاعات دلخواه را تجربه و در بازی‌های آن‌لاین گپ با دوستان خود رقابت کنید. این پیام‌رسان تا نیمه دی‌ماه ۱۳۹۶ حدود ۹۰۰هزار کاربر داشته است.

سروش

با شعار: ارتباط، زندگی، سرگرمی

پیام‌رسان سروش علاوه بر امکانات پیام‌رسانی، خدماتی چون مکان‌نمایی، سرویس آب‌وهوا، خرید شارژ آسان، پرداخت قبوض، تماس صوتی رایگان، سرویس اوقات شرعی، ایجاد کانال‌های تعاملی و انواع نظرسنجی، گفت‌وگوی فردی و گروهی و امکانات دیگری مانند، ارسال پیام صوتی، ویدیو، موزیک و شخصی‌سازی تم اپلیکیش را برای مخاطبانش فراهم کرده است. به گفته این پیام‌رسان، بیش از یک میلیون و ۵۰۰ هزار نفر کاربر دارد.

آی‌گپ

با شعار: ارتباط بی‌حد و مرز

یک برنامه پیام‌رسان در دسترس برای آندروید و سایر پلتفرم‌هاست. مخاطبان می‌توانند به پیام‌هایشان در همه دستگاه‌های خود یکجا و یکسان دسترسی داشته باشند. هم‌چنین می‌توانند فایل‌های خود را بدون هیچ‌گونه محدودیت در نوع و اندازه ارسال کنند. کل تاریخچه چت‌های خود را بر بستر آی‌گپ نگه داشته و هر زمان و مکان که نیاز به آن داشتند به آن دسترسی پیدا کنند. فضای ابری نامحدود، تماس صوتی، چت گروهی تا ۵ هزار عضو و اشتراک‌گذاری فیلم، اسناد از هر نوع (فایل، موزیک، زیپ، و غیره) از قابلیت‌های این پیام‌رسان است.

بیسفون

با شعار: پیام‌رسان پرقدرت

یک نرم‌افزار تماس صوتی و پیام‌رسان است. از طریق بیسفون پلاس می‌توان بدون هیچ هزینه‌ای به دوستان و خانواده پیام بفرستید و با آن‌ها تماس بگیرید. همزمان از یک حساب کاربری در چندین دستگاه استفاده کنید، پیام‌ها و محتوای شما بین همه دستگاه‌ها همگام‌سازی می‌شود. گروه‌های جدید بسازید یا در آن‌ها عضو شوید. کانال بسازید و مخاطبان خود را جذب کنید. کانال‌های جدید را جست‌وجو و دنبال کنید. بدون محدودیت در تعداد و حجم پیام‌های متنی، چندرسانه‌ای، مستندات و فایل ارسال کنید.

بله

با شعار: تجربه راحتی

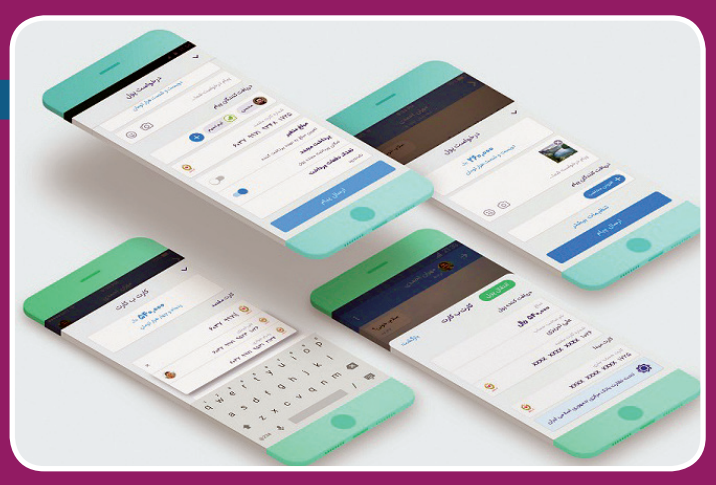

«بله» همه امکانات یک پیام‌رسان را دارد؛ مانند ارسال پیام، ارسال عکس، ویدیو و صدا، تشکیل گروه یا کانال، جست‌وجوی افراد براساس نام و نمایش آخرین حضور مخاطبان. در این پیام‌رسان شما می‌توانید پیام‌ها و فایل‌های خود را با سرعت بالایی برای دوستانتان ارسال کنید. انجام امور بانکی با این پیام‌رسان امکان‌پذیر است. همه این امکانات زیر نظر بانک مرکزی در اختیار کاربران قرار می‌گیرد.

سرزمین land

شبکه‌های اجتماعی، قابلیت‌ها و چالش‌هایش

حسین عباسی

شبکه‌های اجتماعی که زاده فضای مجازی هستند، مجموعه‌ای از فرصت‌ها و تهدیدهایی است که باید در کنار هم ارزش گذاری و سنجیده شوند. هر پدیده‌ای می‌تواند معایب و محاسن خودش را داشته باشد. مهم «ما» هستیم. مایی که قرار است از این امکانات رسانه‌ای استفاده کنیم.

> بعضی از افراد نسبت به آسیب‌های شبکه‌های اجتماعی اغراق می‌کنند. شبکه‌های اجتماعی تنها عامل ناهنجاری‌های اجتماعی نیستند و باید به آن به عنوان یکی از عوامل تأثیرگذار در این موارد نگاه کرد. این گونه نیست که سبب طلاق، اعتیاد، بی‌بندوباری و... صرفاً شبکه‌های اجتماعی باشند.

۱ کسب‌وکار مجازی

شبکه‌های اجتماعی به ما این امکان را می‌دهند که بتوانیم درآمدزایی کنیم. از آن‌جایی که این شبکه‌ها محیطی مجازی دارند و افراد را به صورت شبکه‌ای به یکدیگر متصل می‌کنند، بستر مناسبی را برای شغل‌هایی فراهم کرده‌اند که نیاز به حضور فیزیکی و هزینه زیادی ندارند؛ برای مثال افرادی که در زمینه تدوین فیلم، آشپزی، گلدوزی و... استعداد دارند، می‌توانند در خانه خود بنشینند و با گرفتن سفارش از مشتریان خود درآمدزایی کنند؛ البته خدمت شبکه‌های اجتماعی به کسب‌وکار محدود به این شیوه نمی‌شود؛ دریافت و فروش آگهی‌های تجاری از دیگر راه‌هایی است که باعث جذاب شدن چرخه اقتصادی در شبکه‌های اجتماعی شده است.

۲ کمپین‌های موفق

کمپین‌های موفق اساساً آن‌هایی هستند که مردم به طور خودجوش و باعلاقه از آن استقبال کنند. همین چند وقت پیش بود که زلزله، کرمانشاه را لرزاند. شبکه‌های اجتماعی تبدیل به پایه و اساس بسیاری از کمپین‌های کمک‌رسانی شدند.
از دیگر کمپین‌هایی که در سطح بین‌المللی رخ داده و ریشه آن نیز در همین شبکه‌های اجتماعی است، کمپین «letter4u» بود. شروع این کمپین از ایران بود، اما نکته جالب توجه تأثیر بین‌المللی خاصی بود که این کمپین به راه انداخت. کمپین «من عاشق مبارزه با صهیونیست هستم» نیز از دیگر کمپین‌های موفق بومی است که به لحاظ ارزشی حائز اهمیت است.

۳ نه خیر کامل نه شر مطلق...!

بعضی از افراد نسبت به آسیب‌های شبکه‌های اجتماعی اغراق می‌کنند. شبکه‌های اجتماعی تنها عامل ناهنجاری‌های اجتماعی نیستند و باید به آن به عنوان یکی از عوامل تأثیرگذار در این موارد نگاه کرد.
این‌گونه نیست که سبب طلاق، اعتیاد، بی‌بندوباری و... صرفاً شبکه‌های اجتماعی باشند.
خانواده، فرهنگ، نظام آموزشی و بسیاری از موارد دیگر در گسترش این بی‌هنجاری‌ها تأثیرگذارند. شبکه‌های اجتماعی شر مطلق نیستند که همه آسیب‌ها و مشکلات را به آن‌ها حواله داد. بهتر است در مورد آسیب‌های اجتماعی و اخلاقی و تأثیر شبکه‌های اجتماعی در آن‌ها از افرادی سؤال کنیم که می‌توانند عوامل مختلف را در نسبت با هم ببینند.

۴ از بین رفتن اصالت هنر

در گذشته ارزش و هنر یک اثر با اصالت و واحد بودن آن اثر مشخص می‌شد. از زمانی که تولید انبوه وارد نظام اقتصادی شد، دیگر هنر معنای حقیقی خود را از دست داد. با تولید زیاد محصولات یکدست و مشابه، دیگر تابلو نقاشان، شأن و منزلتی متمایز و اصیل ندارد. در شبکه‌های اجتماعی هر کسی می‌تواند تصویری از هنرهای اصیل بردارد و آن را از طریق شبکه‌های اجتماعی مخاطب انبوه منتشر کند. در این فرایند، آن‌چه قربانی می‌شود اصالت اثر هنری است. با شبکه‌های اجتماعی حتی تصرف و تغییر در آثار اصیل هنری نیز ممکن می‌شود. این همان چیزی است که منتقدان از آن به عنوان «صنعت فرهنگ» یاد می‌کنند.

۱ نرو، تو هم مثل من نمی‌تونی دووم بیاری، نرو

محمد عکاف

ماجرای ما و شبکه‌های اجتماعی، ماجرای عزیزی است که ظاهراً طاقت دوری‌اش را نداریم و نمی‌توانیم بی او و دور از او زندگی کنیم. ظاهراً او هم همین‌گونه است و حیات و مماتش به ما بستگی دارد. واقعیت این است که ما بدجوری خودمان را گرفتار شبکه‌های اجتماعی کرده‌ایم و از صبح کله سحر که هنوز چشم‌مان را باز نکرده‌ایم تا آخر شب یکسره سرمان توی گوشی تلفن‌همراه و تبلت است و انگار باور کرده‌ایم که شبکه‌های اجتماعی حلال مشکلاتمان هستند. به این می‌گویند غرق شدن در فضای مجازی...!

۲ کابوس مجازی

آسیه سالم

کلی خرید کرده بودم که روی هوا مانده بود. کیف، کفش و پالتویی که کلی آف خورده بودند و پولش را واریز کرده‌ام و هنوز به دستم نرسیده‌اند. پس من اینا رو کی بپوشم؟! از کانال اطلاع‌رسانی دانشگاه هم که هیچ خبری نیست. نمی‌دانم سر تحقیقات و پروژه‌هایم چه آمده. بی‌خبری از گروه دوستان و فامیل هم از طرف دیگر حالم را گرفته. نفهمیدم بالاخره دختر فرشته خانم عروس شد یا نه. خیرسرم کلی داشتم مشاوره می‌دادم واسه جهیزیه و خریدهای مختلف. نگرانم که بدون دنیای مجازی چه کنم؟ هر شب خواب خریدها و امتحانات و آیکون آبی تلگرام را می‌بینم. شده برایم کابوس. یک کابوس مجازی...!

۳ مثل آب برای ماهی

الهام صالح

نه مامانم هست، نه خواهرهایم. بالطبع دوست‌هایم هم نیستند، از همه آن‌ها دورم. دست خودم که نیست! دلتنگ می‌شوم، گاهی کم، گاهی زیاد. تماس تلفنی هم داریم، چون دلتنگ شنیدن صدایشان هستم، اما بهترین راه برایم استفاده از شبکه‌های مجازی است، راهی که می‌توانم لحظه‌به لحظه از حالشان باخبر شوم و آن‌ها را هم از حال خودم باخبر کنم. فقط چت کردن نیست، دستیابی به اطلاعات هم هست؛ عضو شدن در کانال‌های مختلف این امکان را در اختیارم می‌گذارد تا هر روز در کمترین زمان به اطلاعاتی در زمینه‌های مختلف دسترسی داشته باشم. این اطلاعات، تغذیه روح من است.

مُلیفه ۳

پرونده‌نامه هفت
تقدیم به آنهایی که در شبکه‌های اجتماعی زندگی می‌کنند

قدس
سه‌شنبه ۱۹ دی ۱۳۹۶
۲۱ ربیع‌الثانی ۱۴۳۹/۹ ژانویه ۲۰۱۸
www.qudsonline.ir

پرسش‌هایی که داریم و تعریف‌های ساده آنها

فضای مجازی کجاست؟ فضای مجازی مترادف با اینترنت نیست، اینترنت ابزار ورود به فضای مجازی است.
شبکه اجتماعی چیست؟ شبکه اجتماعی مجموعه‌ای از افراد یا سازمان‌ها یا بهتر بگوییم گروه‌ها هستند که براساس ایده‌ها، تبادلات مالی، دوست‌ها، خویشاوندی، لینک‌های وب و... به هم متصل شده‌اند.
کی اینترنت به ایران آمد؟ کشور ما در سال ۱۹۹۳ میلادی (۱۳۷۲ شمسی) به اینترنت متصل شد.
اینترنت پر کاربرد: بیشترین اتصالات کاربران ایرانی مربوط به اینترنت موبایل است.
اینترنت با تلفن همراه: حداقل ۲۹ میلیون ایرانی با تلفن همراه خود به اینترنت متصل می‌شوند.
سرعت ما چقدر است؟ سرعت دانلود پهنای باند به طور متوسط در جهان ۲۳ مگابیت بر ثانیه است که این رقم برای ایران ۵.۶ مگابیت بر ثانیه است.

۷ کارخانه سلبریتی‌سازی

شبکه‌های اجتماعی با امکانات خود باعث شده‌اند نسل جدیدی از سلبریتی‌ها متولد شوند؛ نسلی که شباهتی به نسل سلبریتی‌های رسانه‌های رسمی ندارند. آن‌ها مسیر متفاوتی را برای شهرت طی کرده‌اند. عده‌ای از آن‌ها با دابسمش مشهور شده‌اند و یکسری هم با کلیپ‌های موبایلی کوتاهی که از خود منتشر می‌کردند. سلبریتی‌های جدید برخلاف سلبریتی‌هایی که از طریق رسانه‌های رسمی مشهور شده‌اند، مردمی‌سازتر هستند. آن‌ها را خود مردم انتخاب کرده‌اند، در حالی که سلبریتی‌های قبلی را رسانه‌ها به مردم معرفی می‌کردند؛ البته یکسری از این سلبریتی‌های نسل شبکه‌های اجتماعی ناخواسته به شهرت رسیدند؛ مثل «سجاد رضایی» فرزند کلاس دوم (ب) و کودک کچلیکی!

۶ حکمرانی سلبریتی‌ها

اگر قرار باشد آدم تصمیمی جدی در زندگی خود بگیرد، این است: «دیگر حرف سلبریتی‌ها را بی‌چون‌وچرا نمی‌پذیرم». هیچ انسانی، حتی هیچ فیلسوف و متفکری در طول تاریخ ادعای این حد از آگاهی و فهم را ندارد که بعضی از این سلبریتی‌های وطنی دارند. آقا و خانم سلبریتی شما در یک، دو یا سه زمینه تخصص و آگاهی دارید. چگونه در همه امور نظر می‌دهید؟ آن‌هم به‌گونه‌ای که گویی شخصاً پژوهش دقیقی در این موضوعات انجام داده‌اید. یادمان باشد سلبریتی‌ها به واسطه رسانه‌ها بزرگ شده‌اند؛ آن‌ها عموماً انسان‌هایی باشعور و فهمی معمولی هستند و به‌هیچ‌وجه انسان‌های خارق‌العاده‌ای نیستند.

این‌که شبکه‌های اجتماعی می‌توانند مجرایی برای معرفی خود باشند، لزوما نکته‌ای منفی نیست.

۵ اصالت پیدا کردن بی‌هنری

این‌که شبکه‌های اجتماعی می‌توانند مجرایی برای معرفی خود باشند، لزوماً نکته‌ای منفی نیست. مشکل از جایی شروع می‌شود که تأیید سایر کاربران این توهم را برای عده‌ای به وجود می‌آورد که هنر خاصی دارند؛ مثلاً این‌که یکسری گمان می‌کنند با داشتن یک دوربین عکاسی و با تأیید سایر کاربران، عکاس خوبی هستند. فاجعه‌آمیزتر شخصی است که شناخت دقیقی از ادبیات و شعر ندارد، ولی خود را شاعر می‌داند. صرف این‌که شما در دبستان درس انشا را با نمره ۲۰ گذرانده‌اید باعث نمی‌شود خود را نویسنده بنامید. آری در شبکه‌های اجتماعی آن‌چه سبب می‌شود بی‌هنری گسترش یابد، همین کاربرانی هستند که درک تخصصی و صحیحی از «هنر» و «امر زیبا» ندارند.

شبکه‌های اجتماعی آن‌ور آبی را بشناسیم؟

فیس‌بوک

متهم به جاسوسی

فیس‌بوک (Facebook) سرویس شبکه اجتماعی آن‌لاینی است که در سال ۲۰۰۴ میلادی از سوی «مارک زاکربرگ» و دوستانش در دانشگاه هاروارد به وجود آمد. هم‌اکنون بیش از ۱٫۸ میلیارد نفر عضو فیس‌بوک هستند. این وب‌سایت به چهل زبان دنیا قابل دسترس بوده و ۷۰درصد از کاربران آن در خارج از ایالات‌متحده هستند. بسیاری این شبکه را یک شبکه جاسوسی می‌دانند و تابه‌حال انتقادهای زیادی به فیس‌بوک شده است.

توییتر

ابزار رسانه‌ای غرب

توییتر (Twitter) یک شبکه اجتماعی و سرویس ارائه‌دهنده میکروبلاگ است که به کاربران اجازه می‌دهد تا ۱۴۰ حرف، پیام متنی را که توییت (Tweet) نامیده می‌شود، ارسال کنند. این شناسه به‌قدری نو بود که به‌سرعت بین کاربران اینترنت به محبوبیت رسید و بعدها قابلیت ارسال فیلم و عکس را نیز به خود اضافه کرد. توییتر ابزاری است در دست غرب برای فعالیت‌های رسانه‌ای.

اینستاگرام

سبک زندگی غربی

اینستاگرم (Instagram)، شبکه اجتماعی اشتراک‌گذاری عکس و ویدیو است که این امکان را به کاربران خود می‌دهد که عکس‌ها و ویدیوهای خود را در دیگر شبکه‌های اجتماعی نظیر «فیس‌بوک»، «توییتر»، «تامبلر» و «فلیکر» به اشتراک بگذارند. بین شبکه‌های مختلف اجتماعی، اینستاگرام نقش اصلی را در ذائقه‌سازی، معرفی سبک زندگی غربی و ترویج مدها ایفا می‌کند.

واتس‌اپ

یک میلیارد مشتری

واتس‌اَپ و نرم‌افزارهای شبیه آن امروزه با گسترش اینترنت همراه، جایگزینی برای اس.ام.اس یا پیام‌های متنی کلاسیک شده‌اند. در اوایل فوریه ۲۰۱۶ واتس‌اپ اعلام کرد که تعداد مشترک‌های شبکه از مرز یک میلیارد نفر گذشت. علاوه بر قابلیت فرستادن متن ساده، می‌توان فایل‌های رایانه‌ای مثل «پی‌دی‌اف»، «عکس»، «صوت» و «ویدیو» را از طریق واتس‌اپ ارسال کرد.

وایبر

جای پای یهودی‌ها

یک نرم‌افزار پیام‌رسان فوری صدا روی پروتکل اینترنت برای تلفن‌های هوشمند است. علاوه بر پیام‌رسانی متنی، کاربران می‌توانند به تبادل تصاویر، ویدیو و پیام‌های رسانه‌ای بپردازند. قابلیت‌های اصلی این برنامه روی سیستم‌عامل «اندروید» و «آی.او.اس» و «ویندوزفون» مکالمه به وسیله اینترنت، ارسال عکس، شکلک و ارسال متن است. وایبر به وسیله چهار همکار یهودی تأسیس شده است.

تلگرام

بازار مکاره

کاربران می‌توانند پیام‌ها، تصاویر، ویدیوها و اسناد (همه انواع پرونده‌ها پشتیبانی می‌شود) خود را رمزنگاری‌شده تبادل کنند. تلگرام رسماً در تبلت‌ها، موبایل‌ها و دستگاه‌های بدون وای‌فای هم در دسترس است. باز بودن فضا در تلگرام و مدیریت حداقلی از این پیام‌رسان، بازار مکاره‌ای درست کرد که در اغتشاشات دی‌ماه امسال در کشور باعث فیلتر شدنش شد.

اسکایپ

تصاویر آن‌لاین

اسکایپ (Skype) نرم‌افزاری کاربردی است که به کاربر اجازه می‌دهد به وسیله صدا روی پروتکل اینترنت تماس تلفنی برقرار کنند. تماس تلفنی و ویدیویی بین کاربران اسکایپ کاملاً رایگان است و برای تماس با تلفن ثابت و تلفن موبایل نیاز به خرید اعتبار است. هم‌چنین این برنامه امکانات مختلف دیگری مانند پیام‌رسان فوری، انتقال فایل، ویدیوکنفرانس و پست صوتی در اختیار کاربران قرار می‌دهد.

لاین

ابتکار ژاپنی‌ها

لاین به کاربران خود این امکان را می‌دهد تا با یکدیگر به تبادل پیام‌های متنی، عکس، ویدیو و موسیقی (در نسخه PC) بپردازند. لاین هم‌چنین امکان برقراری تماس صوتی و تصویری را از طریق بسترهای اینترنتی (Voip) برای کاربران خود فراهم می‌کند. لاین در سال ۲۰۱۱ در ژاپن راه‌اندازی شد و در دو سال به بزرگ‌ترین شبکه اجتماعی ژاپنی بدل شد.

۴ دنیای واقعی، آدم‌های واقعی

پونه نیکوی

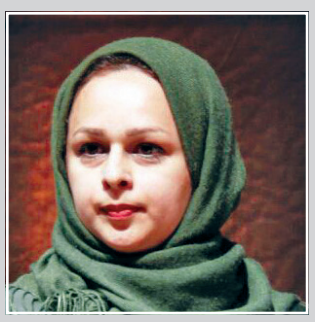

وقتی با یه نفر حرف می‌زنی یا برایش با دستخط خودت نامه می‌نویسی، کلمات ارتفاع دارن، بال درمیارن و پرواز می‌کنن و حالت رو خوب می‌کنن. این حس‌ها و عاطفه‌ها مربوط به دنیای واقعی ما هستن. یه دنیای مجازی هم داریم که دقیقاً مثل چاقو عمل می‌کنه، هم وسط دعوا کاربرد داره، هم تو اتاق جراحی. بستگی به خودمون داره که می‌خوایم کجا غلافش رو دربیاریم. این روزها که وارد دنیای مجازی می‌شی انگار درِ آی.سی.یو رو باز کردی. همه بی‌حال و مریض، همه افسرده و خسته و غمگین. همه در حال مرگ. دنیای مجازی اهرمی برای پیشبرد کارها و پیوستن به سرعت است، اما یادتون نره دنیای واقعی زیباتره.

۸ غار مجازی

بهاره بهنام‌نیا

آدم‌های هر نسلی با ابزارهای ارتباطی دوران خودشون به دنیا میان و با همون خو می‌گیرن و بزرگ می‌شن... ولی چه این آدم‌ها روی دیوارهای غار برای هم شکل بکشن تا حرف همو بفهمن و چه توی فضای مجازی با میلیون‌ها آدم دیگه ارتباط داشته باشن... قوانین ثابته! احترام و حفظ حرمت خصوصی و اول فکر کن بعد حرف بزن، توی همه دوره‌ها و با همه تفاوت‌های نسل‌ها با همدیگه، ثابت بوده و هست! فقط اون موقع باید هرکی از خونه‌اش کلی راه می‌رفت تا به یه غار برسه و روی دیوارش برای یکی دیگه یادداشت بذاره، ولی الان هرکی توی گوشی‌اش می‌تونه یه غار مجازی داشته باشه! خداییش بده؟!

۶ فضای مجازی؛ بودن یا نبودن

زهرا حقانی

از دهه ۱۹۸۰ که فضای مجازی وارد دایره واژگانی ادبیات علمی شد، به‌سرعت جای خود را باز کرده و بسیاری ایده‌ها و پدیده‌های نوظهور با خودش به همراه آورده است. فراگیری فضای مجازی و وابستگی بسیاری از مسائل مورد نیاز انسان‌ها به شبکه جهانی، ضرورت استفاده از قابلیت‌های آن را هر روز بیشتر می‌کند و انجام بسیاری از فعالیت‌های روزمره بدون امکانات فضای مجازی با مشکل روبه‌رو خواهد شد. این فضا در کنار خوبی‌های بسیار، اشکال‌هایی نیز دارد. راه مقابله با آسیب‌های احتمالی نیز بستن مسیر ارتباط نیست بلکه فرهنگ‌سازی و مدیریت فرهنگی است.

طرفای ٤
پرونده‌نامه قدس
تقدیم به آنهایی که در شبکه‌های اجتماعی زندگی می‌کنند
قدس
سه‌شنبه ۱۹ دی ۱۳۹۶
۲۱ ربیع‌الثانی ۱۴۳۹/۹ ژانویه ۲۰۱۸
www.qudsonline.ir

فیلتر یا راهکار نظارتی

در هفته‌های گذشته به دلیل اغتشاشات در کشورمان بحث شبکه‌های اجتماعی و نظارت بر آن‌ها داغ شد. در روزهای نخست ابتدا خبر مسدود کردن چند کانال خشونت‌طلب که مردم را به کارهای مجرمانه تشویق می‌کردند به درخواست مسئولان ایران منتشر شد. مدیران تلگرام هم این موضوع را تأیید کردند. پس از چند روز با ادامه فعالیت این گروه‌ها با عناوین جدید ابتدا در چند شهر و سپس در کل ایران شبکه‌های اجتماعی تلگرام و اینستاگرام از دسترس خارج شدند. این موضوع دوباره بحث امنیت در فضای مجازی و چگونگی مدیریت آن را داغ کرد. از طرفی مردم نمی‌توانند از استفاده‌های مثبت این شبکه‌ها چشم‌پوشی کنند. این شبکه‌ها به‌سرعت در سبک زندگی مردم نفوذ کرده و بخشی از روزمره مردم شده و آن‌ها بخشی از احتیاجات روزانه‌شان را به کمک آن‌ها به سرانجام می‌رسانند. از طرف دیگر نظارت نداشتن بر این شبکه و فعالیت‌های مجرمانه در آن نگران‌کننده است. ظاهراً مسئولان هم به‌جز فیلتر گزینه دیگری روی میز ندارند، ولی همان‌طور که مدیران این شبکه‌ها گفته‌اند روزی خواهد رسید که فیلترینگ این برنامه‌ها به این آسانی‌ها نباشد. به همین دلیل بهتر است به جای محدودیت‌سازی به فکر راهکار بهتری در این مورد باشیم که دائمی باشد.

مشاوره

اهمیت سلامت روانی ما در فضای مجازی

از «نوموفوبیا» تا «شایعه‌باوری»

گسترش شبکه‌های مجازی جدا از ظرفیت‌های اجتماعی‌ای که دارند، می‌توانند جامعه را به لحاظ سلامت روانی تحت تأثیر قرار دهند. عواملی که به ظاهر مشکل‌ساز نیستند، اما مواجهه غیرآگاهانه ما با آن‌ها می‌تواند مشکلاتی را برایمان ایجاد کند. حالا که فضای مجازی و شبکه‌های اجتماعی جزئی از زندگی ما شده‌اند، باید از خودمان بپرسیم که: به سلامت روانی خودمان در فضای مجازی چقدر اهمیت می‌دهیم؟

نوموفوبیا چیست؟

وابستگی بیش از حد به تلفن‌همراه خوب نیست. اگر از جدایی خود و تلفن‌همراه خود واهمه دارید، دچار «نوموفوبیا» هستید. یکی از عواملی که افراد را به این بیماری روانی مبتلا می‌کند جذابیت‌های شبکه‌های اجتماعی است. نوموفوبیا ممکن است در ظاهر امر خطرناکی نباشد، اما قطعاً فرد را در زندگی به مشکلات عدیده‌ای دچار می‌کند. تلفن‌همراه نمی‌تواند به همه عواطف و احساساتی که درون انسان وجود دارد پاسخ مناسبی بدهد. استفاده از تلفن‌همراه باید به‌گونه‌ای باشد که به روابط خانوادگی، اجتماعی و عاطفی صدمه نرساند. اگر علائم نوموفوبیا را دارید، سعی کنید بعضی مواقع به عمد از تلفن‌همراه خود فاصله بگیرید. اگر این موضوع در شما خیلی جدی شده، بهتر است با مشاور یا روان‌شناسی صحبت کنید و برای رفع مشکلتان از او کمک بگیرید.

> وابستگی بیش از حد به تلفن‌همراه خوب نیست. اگر از جدایی خود و تلفن‌همراه خود واهمه دارید، دچار «نوموفوبیا» هستید. یکی از عواملی که افراد را به این بیماری روانی مبتلا می‌کند جذابیت‌های شبکه‌های اجتماعی است.

اضطراب با پایه شایعه

یکی از ارکان مهم خبررسانی، انتشار سریع اخبار است. در شبکه‌های اجتماعی چون افراد به دنبال جذب حداکثری مخاطب و جلب نظر کاربران هستند تلاش می‌کنند تا با انتشار سریع اخبار از سایر رقبای خود پیشی بگیرند. از طرفی صحیح بودن، شایعه نبودن، جعلی نبودن و ناقص نبودن خبر نیز اهمیت بالایی دارد. در شبکه‌های اجتماعی عموماً اخبار بدون در نظر گرفتن منبع و میزان صحت آن به‌سرعت دست‌به‌دست می‌شوند. به همین دلیل نباید به اخباری که در شبکه‌های اجتماعی منتشر می‌شوند، اطمینان داشت و باید در انتقال آن احتیاط کرد. سرعت زیاد شبکه‌های اجتماعی عاملی برای تولید شایعات و انتقال ناقص اخبار است و این عاملی است که می‌تواند به سلامت روانی افراد جامعه آسیب برساند.

با تشکر از مؤسسه فرهنگی رسانه‌ای «راهینو» که به ما در تهیه این ویژه‌نامه کمک کردند.

درباره فرازوفرودهای شبکه پیام‌رسان پرمخاطب

روزگـــار تلگـرام

فضای مجازی و شبکه‌های اجتماعی چند سالی است که تحولات زیادی تجربه کرده و به همان نسبت تغییرات زیادی را در سبک زندگی مردم ایجاد کرده‌اند. اگر تا چند سال پیش تنها می‌شد از طریق پیامک و خطوط تلفن ارتباط برقرار کرد و این ارتباطات هم محدودیت‌هایی داشت، با ورود برنامه‌هایی مانند «وایبر» و «واتس‌اپ» نحوه ارتباطات متفاوت شد. در بین این برنامه‌ها، پیام‌رسان «تلگرام» با قابلیت‌هایی که داشت طرفداران زیادی در سراسر دنیا پیدا کرد. قابلیت‌هایی که به همراه خود دردسرها و مشکلاتی را هم برای مردم و هم اجتماع به دنبال داشت. برای همین از ابتدای ورودش به دنیای مجازی همان‌قدر که در آن دنیا طرفدار داشت، در دنیای حقیقی عده‌ای نگران تبعاتش بودند و خیلی دوست نداشتند به این شبکه‌های اجتماعی روی خوش نشان دهند.

پیام‌رسانی که محبوب شد

۱ همان‌طور که می‌دانید، تلگرام برنامه پیام‌رسانی است که تمرکزش را روی سرعت انتقال پیام و امنیت گذاشته است. از آن‌جایی که کار با این برنامه برای مردم بسیار ساده و استفاده از آن رایگان بود به‌سرعت محبوبیتش بین مردم بالا رفت. با تلگرام شما می‌توانید عکس، ویدیو، متن و هر نوع فایلی را ارسال کنید. این برنامه به شما اجازه می‌دهد تا گروه‌هایی با ظرفیت حداکثر دویست نفر ایجاد کنید. شما می‌توانید شماره تلفن خود را بنویسید یا افراد را با نام کاربری جست‌وجو کنید. به عبارت دیگر تلگرام ترکیبی از پیام کوتاه و ای‌میل است و حتی توانست برای خیلی‌ها جایگزین همه راه‌های ارتباطی‌شان در فضای مجازی شود و با وجود تلگرام دیگر کسی به ای‌میلش سر نمی‌زند یا کمتر سر می‌زند، چون کاربران در این نرم‌افزار امکان تبادل پیام، عکس، ویدیو و فایل تا حجم ۱،۵ گیگابایت را دارند. یکی دیگر از دلایل محبوبیت تلگرام به ادعای مؤسسان این برنامه در مورد امنیت آن است. آن‌ها برنامه خود را ایمن‌تر از واتس‌اپ و لاین می‌دانند و می‌گویند اگر از گفت‌وگوی خصوصی استفاده کنید، پیام شما در مبدأ و مقصد رمزگذاری می‌شود و به هیچ عنوان پیام‌ها در فضاهای ابری ذخیره نمی‌شوند و تنها در مبدأ و مقصد در دسترس خواهند بود. آن‌ها به کار و امنیت خود اطمینان بالایی دارند و به کسی که بتواند پیام‌های رمزگذاری‌شده را رمزگشایی کند ۳۰۰هزار دلار جایزه می‌دهند. آن‌ها می‌گویند سرویس‌دهنده اینترنت شما هر شرکتی که باشد نمی‌تواند به محتوای پیام شما دسترسی داشته باشد.

> همان‌طور که می‌دانید، تلگرام برنامه پیام‌رسانی است که تمرکزش را روی سرعت انتقال پیام و امنیت گذاشته است

آسان و در دسترس همه

۲ تلگرام به وسیله دو برادر با نام‌های «پاول دورف» و «نیکلای دورف» به بازار آمد. برنامه پیام‌رسان تلگرام برای اولین‌بار در ۱۴ آگوست ۲۰۱۳ برای آیفون راه‌اندازی شد و بعد نسخه آلفا برای اندروید را در ۲۰ اکتبر ۲۰۱۳ بیرون داد. باید بگوییم تلگرام در ارسال و دریافت پیام همان‌طور که مؤسسان آن می‌گویند، بسیار سریع است و همین سرعت بالا باعث شده است روزبه‌روز بر تعداد کاربران این برنامه اضافه شود. در کشور خودمان قبل از این‌که وایبر با اختلالاتی مواجه شود این شبکه پیام‌رسان خیلی مورد استقبال نبود، اما هنگامی که اختلالاتی در دریافت و ارسال پیام در وایبر در دوره‌ای اتفاق افتاد، حجم زیادی از کاربران به تلگرام روی آوردند و تاکنون کاربران از استفاده از آن رضایت داشته‌اند. در حال حاضر این برنامه ۵۰ میلیون کاربر دارد و خود مؤسسان می‌گویند هر هفته یک‌میلیون کاربر به تعداد کاربران این شبکه اجتماعی پیام‌رسان اضافه می‌شود. آن‌ها هم‌چنین می‌گویند روزانه یک میلیارد پیام از طریق این شبکه پیام‌رسان ارسال می‌شود. این برنامه در حال حاضر به زبان‌های فارسی، انگلیسی، عربی، آلمانی، اسپانیایی، پرتغالی، ایتالیایی و کره‌ای در دسترس است. باید بدانید کاربران در کشور ما از پرمصرف‌ترین کاربران شبکه‌های اجتماعی موبایلی و پیام‌رسان هستند

استفاده مجرمانه از شبکه‌های مجازی

۳ البته این نرم‌افزار مثل سایر نمونه‌هایش چندان بی‌عیب نیست. سرورهای شبکه تلگرام گاهی چندبار در هفته مشکل پیدا می‌کنند و کاربرها در اروپا، خاورمیانه و آفریقای شمالی تا چندین ساعت پشت سرهم به این شبکه دسترسی ندارند. این شبکه بارها قول داده است که این وضعیت را تغییر دهد، ولی نتوانسته این مشکل را برطرف کند. کاربران به‌دفعات مشاهده کرده‌اند که ضمن فوروارد کردن یک پیام از طریق علامت‌گذاری، تلگرام اشتباهاً یک یا دو پیام دیگر را نیز اضافه به گیرنده فوروارد می‌کند و این می‌تواند در رابطه با محتوا برای فرستنده مشکلاتی را درست کند. به‌جز مشکلات این‌چنینی، فعالیت شبکه‌ها و گروه‌ها در تلگرام دردسرهایی را برای مردم ایجاد کرده است. همان‌طور که مردم عادی می‌توانند به‌آسانی از این برنامه استفاده کنند و با آن فعالیت داشته باشند، افراد جنایتکار و گروه‌هایی با مقاصد غلط و ضدانسانی هم می‌توانند به‌راحتی در این شبکه فعالیت داشته باشند. این موضوع تابه‌حال غوغاهایی برای تلگرام به راه انداخته است؛ برای مثال در سال ۲۰۱۵ تلگرام حساب ۷۸ کاربر شخصی و کانال را به علت همکاری با داعش مسدود و اعلام کرد که از این‌به‌بعد امکاناتی در اختیار کاربران قرار خواهد داد تا این‌گونه کاربران مشکوک را اعلام کنند، ولی از قرار معلوم داعش هنوز در این شبکه فعال است.

پاک‌سازی و امنیت یا محدودیت

٤ در کشور ما هم نظارت نداشتن بر گروه‌ها و کانال‌ها در تلگرام چند سالی است که نگرانی ایجاد کرده است. بعضی از مسئولان معتقد هستند که فعالیت‌های مجرمانه زیادی در این شبکه‌ها انجام می‌شود. این نگرانی‌ها از سمت خانواده‌ها هم وجود دارد. بخشی از تأمین امنیت فضای مجازی بر عهده وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات است؛ البته این‌که این تأمین امنیت چطور باشد و چه‌جوری انجام شود موضوعی است که این روزها به چالش تبدیل شده است، چون همیشه این پرسش مطرح است که دخالت سازمان‌ها در این موضوع چقدر باید باشد یا این‌که این دخالت چطور باید اتفاق بیفتد. بحث فیلترینگ تلگرام و سایر شبکه‌های اجتماعی از سال ۱۳۹۴ در کشورمان شدت گرفت. حتی خبرهایی در مورد مذاکره مسئولان ایرانی با مدیران این شبکه‌ها پخش شد. این خبرها با فرازونشیب‌ها و مخالفان و موافقانی همراه بود. مسئولان ایرانی بارها اعلام کرده‌اند که از مدیران تلگرام خواسته‌اند که بعضی از کانال‌ها را در این شبکه مسدود کنند. مدیران تلگرام هم همواره گفته‌اند که کانال‌های غیراخلاقی و خشونت‌طلب از دسترس خارج خواهند شد، اما بلبشو در این شبکه بیشتر از این حرف‌ها بود؛ برای نمونه در تیرماه سال ۱۳۹۶ وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات اعلام کرد به طور متوسط در هفته ۳هزار کانال غیراخلاقی در شبکه اجتماعی تلگرام مسدود می‌شود. وی با بیان این‌که مسدود شدن این تعداد کانال غیراخلاقی در هفته کار بزرگی است، اظهار داشت: «این اقدام طبق خواسته مردم برای استفاده راحت‌تر از فضای مجازی و در جهت سالم‌سازی و پاک‌سازی این فضا صورت می‌گیرد.»

نماهنگ

ما و فضای مجازی
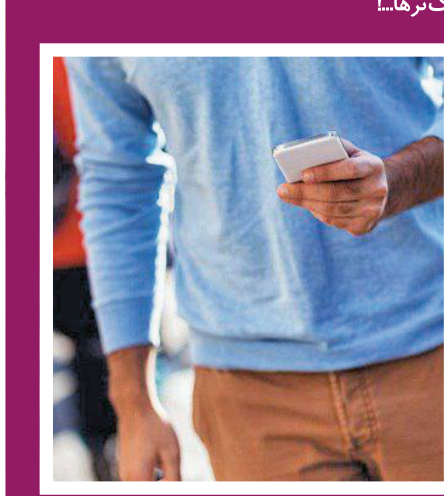
فضای مجازی آن‌قدر برای ما جدی شده است که جزوی از زندگی ما شده است. هم برای کودکان و هم برای بزرگ‌ترها...!